

سینہ پر
کون
کوٹیاں
دے

۱

دے
کوٹیاں
کون
سینہ پر

سُنپہڑے کون کوئیاں دے

سُنہیڑے کون کوئیاں دے

نجم حسین سید

سچیت

سچے حق لکھیار دے را کھویں

پو ر پہلا: مئی 2015

ISBN: 978 - 969 - 577 - 080 - 1

سچیت کتاب گھر

11- شرف مینشن، 16- کویئز روڈ، چوک گنگارام، لاہور

SUCHET KITAB GHAR

11-Sharaf Mansion, 16-Queens Road, Chauk Ganga Ram, Lahore. PAK

Ph: 92 42 36308265 E-mail: suchet2001@yahoo.com

www.puncham.com

شیرکت پریس لاہور Shirkat Press, Lahore

سرناولی

- 1 گنن منن ہاراں نوں کمیں لگے راہک دا پرتاوا 9
- 2 حضرتو 11
- 3 اساڈا گھر 13
- 4 کون پچھے 16
- 5 پاؤ جھرمت نت نویلا 17
- 6 پوے رات 18
- 7 پاہی وچار 19
- 8 فٹ پاتھ چوں اُگیا بوڑھا 20
- 9 سُر سوہنی 21
- 10 اک پھل اسمان اچرج کھڑیا 23
- 11 اکھاں چھیریاں 24
- 12 گھاہ وچ لکڑے 25
- 13 بھائی صاحب ہم گم گئے معاف کیجے 26
- 14 دھر وڈے شہر دے اندر لگی اک جھنگی دے بول 28

29	15	چھلڑو کتوں دا
30	16	گل تدوکی اے
31	17	اک پلاٹ دا قصہ
34	18	عشقوں ذری اُرے
35	19	سنہوگ
36	20	کیدو کہ رانجھن؟
38	21	پتر نکیسر دے
39	22	پارک دے وڈے لان دے اندر
41	23	اک بوٹی
42	24	ایہہ بھاتو نہیں
44	25	بھلیو بھلی پہراوے
45	26	پھکن وچ گھینز گڑھکے
46	27	اسیں نکلیاں ہوندیاں توں
48	28	پولیاں کندھاں
49	29	گر پیر
50	30	رات لیکھا
51	31	بات
53	32	وٹر وارا
55	33	نی آواڑیے

56	34	کیہ ویکھنائیں لنگھدا
58	35	آتن متا
59	36	پتھر چتر
61	37	اوکھے لکھیاری فی صلاح
62	38	ٹیئر ریڑھ کے ایس ہٹی سیں اوس تے کھڑناں
63	39	سرہوں دی پیلک دے وِچ ساوا
64	40	میاں چودھری پہلوان سرکار جیہڑا کسے زمانے ہویا
65	41	فٹ پاتھ توں لنگھدائے جتھہ کالجوں نسیا
66	42	پہلی چیترا رات
67	43	چج
68	44	واء سانولی چیترا دی
69	45	رِٹائِر منٹو پارکیئے امپائر دا انٹرویو دوہتر پوتر نال
71	46	پتر دے اندر وسدی اے دُنیا
72	47	رُت پرتی
73	48	مائی
74	49	کون
75	50	ایہہ گل مینوں نانے مینڈے آپ سُنائی
78	51	اک سگھو ملنگنی دی
79	52	ہونجھ ترکا اندروں باہروں

80	53	سگھو ملنگنی دی اک ہور
81	54	اسیں لنگھدے بار چوں ٹھہر گئے
83	55	اوہ لہما پیا ہو یا اے
84	56	ال جدوں کوئی بوٹی سوٹی
85	57	جتھے کتے کسے اکھ وچ سیان سری
86	58	کتاباں
87	59	اک چڈر وچھانی اے
88	60	جے اساں ہاں کوئی رنگ راس
89	61	تکو تاں سہی ایہہ پھل کاسنی
90	62	گاؤں
91	63	جھوک سویر
92	64	دورتاں بدّل نیں
93	65	پچھلیوں پچھلی صدی دا بُرخا پائی
95	66	روز ویکھ ان ویکھی کیتی نال اچیتی میل
97	67	ہے گھاہ وِرا
98	68	پھٹو وین گھلی جے اوہناں دی
99	69	ال ہف ڈھے گئی اے؟
100	70	ایناتے کرنے آں آہر روز دا

گنن منن ہاراں نوں کمیں لگے راہک دا پرتاوا

اساں کیہ لکھنا اے

ہے ہر پل نوں اکتھ کہانی

ہر جی اندر

گنو نہ کتنے ہوئے نیں پل جی ہن تائیں

مڈھ لاء

کتنے کیہ ہس روئے نیں

بت گن من پوریاں پائیاں جے

کسب تہاڈائے اساں کیہ لکھنا اے

کتنے ورھے نیں مینہہ

گنو نہ کنیاں

کتنے سمندر سٹک چڑھ گئے اسمائیں، منو

کتنے روڑ پنڈاں دے

رڑھ شہر ٹھکے وچ کندھاں پوڑیاں

گنو ہتھ، کھول بوریاں،

کر کر جیہڑے بھرتی بھرے نیں بھورے،
گنو لوریاں
جیہناں گجڈے شینہہ سوائے
ڈر ڈر سوندے بال پلوس جگائے جیہناں،
بھر کھاتے جیہڑے کر کے سر ہانا سوندے او
او ہا گھول پیو،
لکھیا اساڈا وگیا وچ زویں دے
پرہسن اوہ جیہناں اپنے گنے گوائے

حضرتو

اک ساڈی وی سُن لو
ہوندى آئی اے جیہڑی تھیری ہونہیں گئی
میر تیر ہنیری،
رب دی بھلی د سیندے او
گوہ کرو پل دھن ول
بند کمیندے او جیہڑا
سُیاتے ہوسی تساں
دھن وانڈھی تے رب گوانڈھی،
پنڈ حرفاں دی دھر سر ساڈے اپنا کیوں لک دوہرا پئے کریندے او
وچارو آہر
رہے نہ پنڈ تے نہ کوئی پانڈی
چاھ سوارو

چوہ بھکھ دا لے 1 پیالا ہوندا جے ڈاہیا وڈیاں دا

1- لے: لیپ، گارے دی لپائی دارڈا-

کُل رَجے رل چاڑھو ہانڈی حضرتو
جگ پُندے او سْتے جگیندے
گُھٹ اپنی وی چُن لُو

اساڈا گھر

اُچیاں کچیاں کندھاں
ترے جیلاں دیاں
مگن جتھوں کندھ مُردی اے اوتھوں پئی
پاگل خانے والی،
جیل زنانی، جیل ایانی، سنٹرل جیل سیانی
سڑک ہے جیل روڈ
جتھے اساڈا گھر ہے
کسے اوس دا جیہڑا ٹر گیا اودھر
خالی کر اساں ایدھر اٹھ آیاں لئی،
اُچیاں کچیاں کندھاں
کتے کتے وچ تھاں اے اُپر
جتھوں سپاہی ٹنگے
اندر باہر تکدے نیں پیٹھاں
راتیں واجاں چیکاں دیاں وی آوندیاں نیں

زلیاں پہرے دیاں نال
 گھنٹے ادھے گھنٹے
 تین گھڑیاں کھڑکاؤندے نیں
 آپو اپنے سُر وِچ
 سُر زنا نہ نیواں ایانا اُچا
 اگوں پھیر سیانا نیواں،
 کدیں ورھے چھماہی اِکوسا ہے وجی آوندائے گھڑیاں
 آہندائے دوڑو سپاہیو
 قیدی متا پئے کوئی پکاؤندے جے کندھاں سَنھ نِکلن دا
 اوہ نہیں سچ
 آپو وِچ بھڑ پئے جے
 دوڑو سپاہیو تاڑو وکھ وکھ کر کے،
 سپاہی اِک رِٹاڑ مالی ساڈا اے
 آہندائے ساڈے اِی وِچوں نیں قیدی وی کہ
 بس اِک وردی ہور اے
 روزی اوہناں لوائی ہوئی اے ساڈی وی اپنی وی،
 کم اسیں سِکھلاونے آں اوہناں نوں
 چکّی چلاون دا
 اپنا اوہناں دا اَنّ پیہائی آونے آں،

قلین اناون پلنگھ رنگاون دسیدائے اُتلیاں جوگا،

ساڈے وچوں ای نیں اوہ وی ورلے

گھڑی وکھ ہو سولی چم چڑھدے نیں جیہڑے

اُتلی پٹھاں کرن لئی

اک رنگ کر کے سبھ نوں جیوندیاں مرن لئی

کون پُچھے

ہُن کون پُچھے ایہناں بدلاں نوں
پا کیہیاں کہانیاں جاوندے ہو
ہو اک وچوں بن لکھ دسو
رُوپ ہور دا ہور وٹاوندے ہو
کون پُچھے ایہناں کیہڑی دسنی اے
سُن دھار بیٹھے لکھاں اندراں دی
گج کئی کئی اوہا دسنی اے

پاؤ جھرمٹ نیت نویدا
نی ساجھر جاییو ماییو
تساں بیڑی بنائی جھانجھر
برت لہیاں ہتھکڑیاں
واگ پھڑائی وگ نون
نگ نگ تگد کرو
تساں بلن سکھایا اگ نون
ہن بلن سکھاؤ واء نون ورو لے جھکھڑ کرو
تساں بتیاں اُتانبہ کر دتیاں
جگدیاں رہو لوء کالی
نی لٹیاں دی سنگھن کماہیو
گھڑی گھڑی گل ویلا
پاؤ جھرمٹ نیت نویدا
نی ساجھر جاییو ماییو

پوے رات

جد ہور نہ ہور رہے

گھت گلوکڑی واء بھاء

چھوہ دریا جاں دھاون

پل چھل جووی آوے

سٹ گہنا وردی ہس رس ویہن وہے

پاہی وچار

فارموں اٹھدی
کچ پک واس گلاب ولیتی دی
اندر کتلے ونج پئی کیہ کریندی اے
کیہ پتہ کسے،
خیر اے، دھرتی دیسی اے نہ ولیتی
گرسی جو ہر سہریا
تساں بس پیر دھرو

فٹ پاتھ چوں اُگیا بوڑھا
اڑ بندوق ہوئیوں
نپنائیں آپے گھوڑا
”لوڑھا وے راہ ول جانڈیا
مینوں کھلیاں اتھاں سو و رہا تھیا
فٹ پاتھ تاں کل ولی نیں مینڈے پیر دوالے
اتھاں تاں او جھڑ آہا“
تھوہ میری
اساں بھلن ہار انسان ہوئے
توں بوڑھی جوان جہان
کر گھنگرو فٹ پاتھ نون نچن لگی ایں
تاں جگ نون نچ پرتاء
نال نچاء کر سہرس اساں ہنڈ راہیاں نون

سُر سوہنی

ارج لطیف ۱ سوہنی نوں آکھے
کچا ہووے توڑے پکا اڑیے
گھڑا وسیلہ نہیوں تیرے پار جاون دا
پٹ چیر فقیر نوں گل لاون دا
وسیلہ تن من وی نہیں ایس اُرار دا گھڑیا
چھوڑ وسیلے
ایہہ حیل سبیلے اڑیے
عشق ہے تاری تیری
اوہ نہیں جیہڑا وچ غزلاں دے آیائے
جیہنے ہالی ہالی وڈ لوایائے
جیہڑا چاڑھ اسمان منارے رب نوں بانگ سناؤندائے
پا پلازے نل کھڑکاوندائے
بھکھ بھیر لا دیگاں ونڈن آوندائے

۱- شاہ لطیف -

عشق ایہہ چیتا ای اوہناں دناں دا
 جدوں شہر نہیں سن پئے اے
 اپنی کرنی وچن لوکیں باہر نہیں سن گئے
 ایہہ عشق سواد ای بھلیا
 دان دی فصل اُگاؤن دا
 اک بے نوں بُرکی پریت چکھاؤن دا
 ایہہ عشق آلا ای بے سر
 سانجھی جھوک وساؤن دا
 بلخ بخاریوں لتھ لاه لٹیا اپنا آپ گوانی
 تن من مندر دھوں دھکھائی بیٹھا اڑیے
 تینوں پار بلاؤندا ای
 ارج لطیف سوہنی نوں آکھے
 کر دسیا جوٹوں شاعر نوں اوہا تینوں سناؤندا ای

1- جھوک والے شاہ عنایت جیہناں دیاں سنکیاں آپ اپنی ماکی چھڈی تے سانجھی رہت بنائی، ورو دھیاں
 بادشاہ فرخ سیر دے حکم نال جھوک نوں گھیرا گھتیا تے 1718 وچ شاہ عنایت نوں دھوکھے نال قتل کر
 کے اوہناں داسر دتی گھلیا۔ ریت ایہہ ہے جو سارا راہ سر وچوں شعراں دی اواز پئی آئی۔ اوہ ”بے
 سر“ دا کلام آکھیا جاندا ہے۔

اڪ پھل اسان اچرج ڪھڙيا
ڪوئي رنگ نه بوشبو ڪوئي
ڪيويں اسان وي گل عجب ڪريئ
سُرجن آ ڪھيئ ڏينھه
رات چن ڪھيئ
آ ڪھ چاڙھيئ آ ڪھ غروب ڪريئ

اکھاں جھیریاں
گکھاں چڑھیاں ہونیاں
رنگ بسنتی میل خورا
گڈیے چین دی ہیں بلتستان دی ہیں؟
پیریں جُستی ناہیں سرتے لیر ناہیں
ورل دھول مانگیں
پھری دھوڑ کنگھی
ہیں جتھوں دی ایسے جہان دی ہیں
آئے گئے دی جھیریوں پرکھ کریں
جیویں لوڑنی ہیں
کوئی پکھے تاں کون ہاں بھیت دساں

گھاہ وِچ لکڑے
تریل تر بکے
گھڑ مصرع کر موتی جیہناں نوں
شاعر

دھر دیوان نذر دربار دی کر گئے
اوہ گھاہ چوں جھاتدے سُرجن بالڑے
ہو سمندر لتھ لتھ چڑھ گئے

”بھائی صاحب ہم گم گئے معاف کیجئے
گاڑی پارک کری گیٹ بھول گئے“
بی بی پھیا اے، صاحب چُپ کھڑائے
چُپ کھڑی اے نال گوی پڑھی لکھی
”دو گیٹ ہے“ دیائے میں
”اک اوہ پچھے“
”نہیں وہ نہیں بھائی صاحب“
”دُوجا، جاؤ ایٹھوں سدھے اوس سرٹکے
سچے ہتھ گراونڈاں نیں دو اگے
پارگیٹ ہے سچے جیل روڈ والا“
”جی وہی شکریہ“
چکر لا میں بنچتے لکھن بیٹھاں
ایہو جانے میں دسنا بھل گیاں
تیجا گیٹ جیہدے نال پارکنگ اے جی او آروالا

جانو بن اسیں خبرے راہے گراہے نہیں کنہیں پائے
جیہڑے گئے

”دبھلی کیتی ہے“ آکھن نہ بوہڑ آئے

لکھدا ویکھناں ساہمنے

اوہا ماں پیو دھی

میںوں تکیو نہیں لنگھ کولوں دی گئے

گڈی ہے جتھے لگدائے ویکھ آئے نہیں

دُھر وڈے شہر دے اندر لگی اک جھنگی دے بول

اُتوں گت قلم تھیئے

پُھٹ پیٹھوں دواتاں نکلے

جاچو ٹاہن مینڈے

اک رنگ تاش دے پتے باہروں

عشق للاری رتے

وچ رنگ ستے نہیں

چھلڑو کتوں دا
وچ گلاب کیاری سٹیا
ہو نال پھلاں نوں آہندائے
کیرو مونہہ مینڈے اک پتی
چھوہ پھل ہو کھنڈاواں واشنا
پھل تساں ہو جاؤ
وس مناں چ رس ورتاؤ

گل تدوکی اے
ملے آں جدوں پہاڑ گرائیں
ٹنگ چیر چھال دا چایا میں ڈھلوانوں
جتھے گھڑی اساں بیٹھے
لکھیا پڑھ تیرا ورقہ آکھیم
”خیال تیرا آ غیر دھیان ہٹیندائے“
توں آکھیا ”آپ میں آگئی ہاں
تک، غین عین نہیں ہو یا؟“
ٹنگ چھال چیر دا لگے ہننے میرے نالوں لتھا آہندائے
میں مرڈ جونا اے

اک پلاٹ واقصہ

”مدتوں گورگھیاں

ڈھیر سرے دے تو برے سرمٹاں دے
نینہاں ڈونگھیاں نیں بلڈنگ چڑھدی ای نہیں۔

سٹھ ہاٹھ توڑی تے پلاٹ ای سی

کاگتاں وچ خالی

اُتے خلق بیٹھی،

نینہاں پٹھ بھریاں

چھڈ سنتالی پارگئی افسر کوٹھی دیاں

مگروں پلاٹ الاٹ ہويا

آ بزار بیٹھا

جیہڑ الوے بھا چڑھے تے وچ ٹرے

رنگ رنگ دیاں خلقتاں ڈھکیاں نیں

پکھی واس لتھے اوہ اڈار کیتے

کچے چاڑھ کوٹھے دیہاڑی داروڑے

جھگی چھپر چائے مُڑ مُڑ آن پئے
اک پلّیے لے تمبوٹھوک دتے شادی ہال ہويا
دوئے ليا

نینہاں دُونگھیاں رکھ اُتے بورڈ پلازے دا چا لایا
پلڈنگ نہیں نکلی
مدتاں گُور گھیاں

بوری سرمٹ دی ٹوہو سلوار لیراں
کھنگن پسلیاں سریا جنگال تھکے
دفتر پیا تدو کنا روز گھلدائے
”دس منزلاں فلیٹ دُکان آفس
آو ناں لکھاؤتے لئو قبضہ“
سویر یوہا اُباسی دا گھلدا اے
شامیں آن وجدائے۔

رات روز مائی اوہا آوندی جے
پلک وچ جوان ہو دو تھیوے
کوئی ککلی عجب اوہ پاوندی جے
وت دو تھیں ہو بے شمار جاوے
تارے لاه گھر پے نپے جنی کھنی
راتو رات پٹ نینہاں سٹیندیاں جے

لوء لگدیاں سار ہو اک مُونہہ کج ٹریندیاں جے
کوئی خاب خیال نہ جانو ایہہ
روز ورتی اے ساڈی جگراتیاں دی“

عشقوں ذری اُرے
ہویا میل دوہاں دا
دوہاں جیناں دا میل ہے میل خُدائی دا
جُدائی میں کولوں
میں ہوئی چابی جس بن گھر نہیں گھلدے
نہ لگدے میں ٹھیکے دفتر ٹھانے
بوجھا چابی لئی ہے کپڑے بوجھے لئی
من تن کپڑیاں لئی ہے
عشقوں ذری اُرے یا خبرے ذری پرے
پل دا پل اوہ دوئے چابی گوا بیٹھے

سنڀوگ

”ناں تے رُکھ دا بُدھ اے

پول ہے اندر

باہر کھول تے اُگھڑے نیں گنڈھے ہزار

نہیں، خنجر نکلے نیں گنڈھے

ایہہ گجھائی دھ جے کوئی“

لتھے سُر وِچ پول بولیاے

نُجھا، بکسُوئے نی،

ہک میلن لئی نال

جیہناں تن مور یو مور ی

کیدو کہ رانجھن؟

اگے نہیں میں ڈٹھا

نواں ای آیائے باگے بابا

گھاہ تلوار وگیندائے

اک پیرتے اصلوں دوہرا ہو یائے پیا

گھلی کتاب جیویں ٹھپ گھتی اے

بس ہن ایویں ٹھمنا جیہا ای ہے

سدھا کھلوون لئی

جیویں چومڑ کر اخبار دا ٹوٹا بیچ پونجھ کے سٹیا

گجھ ایہہ ٹھمنا گجھ تلوار دی ٹیک جو سدھا ہو ٹردائے

جدوں وی لنگھاں کولوں جی کریندائے چکھاں

”کیہ گل ہوئی آہی

کار پیرتوں لنگھ گئی کوئی یا کوٹھیوں ڈھے پئے سو

نکے ہوندیاں گڈیاں لہدے

یا اُلنگھی آہی تساں کوئی چودھر بٹی

ہُن کیہ مجبوری بنی اے ایس مجوری دی“

چُھدا چُھدا رہہ جاناں

مُتاں سوچیں پے جائے مینوں کڈھا کے اپنا بندہ رکھاؤ اے باؤ

دل آکھدائے چُھنا، ایہدی کون کہانی گرسی؟

اچیتیں گڈی مٹی دے ڈھیلے بجرے

گوندی تھلیوں دے سے نہیں جھاندے

لُوں لُوں دے وِچ کن من اکھیاں

کتوگن پئی پوے کہانی

جی آہندائے سُن تُوں وی اگیرے ہوکے

پتر نکیسر دے
جُو گون سمندر نال سمندر
ہر ہر اندر سُرج کھون ست رنگے
پُچھ ویکھو بھلا دمودرنوں
ہیر سگڑا دھرتلی تے کھلیاں
جوگنیاں ایہہ ہیر دے آتن دیاں نہ ہوون

1- سگڑا: تریل - (نکیسر بوٹی دے تلی تلی جیڈے گول پتراں اُتے پئی تریل دے تر بکے جُو کے وڈے
وڈے گولے بن جائدے نہیں)

پارک دے وڈے لان دے اندر
نکیاں نکیاں بُوٹیاں دائریاں چوکھٹیاں وچ گڈیاں گنیاں نیں
دوالے وڈیاں تگوناں
اوہناں دوالے ہور چکوراں وڈیاں
پورے لان دوالے وڈا باڈر لایا گیا اے
جدوں پھل لکسن ہور مہینے تائیں
ایہہ سمجھو قالین ایرانی وچھ جاسی
اکھیاں دے قدماں تھلے،
اے تے پیا اُنیندائے
جیویں بڈھیاں بچے اڑ جُو گولے رنگ رنگ دے
دن رات بھواندے گم اندراں وچ
دے نقشے موجد کھول وچھاندے نیں مال کروڑاں دا
وچوں ڈنگ دا ٹکر کماندے نیں
تیویں بڈھڑے گبھرو بال کنیں

کردے اتھے نکئی نکئی پئے گوڈی
رنبیاں نوں بُرش بنا مٹی وِچ رنگ پئے بھردے نیں
مکھیاں نیں شہت دیاں
پتہ نیں چھلی جیہڑی اساں پیاں بھرنیاں ہاں
چھٹ چھٹ کھج رس پھلاں چوں
ساڈے کم کسے نہیں آونی

اِک بُوٹی

ناں نکیسر متے ”کنسیر“ ہووے
گئے 1 سَراں 2 دے سَردی 3 ہے
جدوں سَرسُکدے نیں
اُتر اندر ساول 4 اپنی نال اوہناں نوں بھردی ہے
پُھل ایہدے بیسنتر 5 بُل نینہیاں 6 دے
مناون اگ پانی دامیل
●

1- گئے: کنارے- 2- سَراں (سَردی جمع): تَلا، چھیل- 3- سَردی: پھیلدی، ودھدی-
4- ساول: ہریالی- 5- بیسنتر: اگ- 6- نینہی: مُحبّتی-

”ایہہ بھاتو نہیں
وکیھو تگڑا جنا جے بھریا بھراتا
عینک جھوٹھی
مُونہہ ٹھوٹھی بھر ترلا
مکھ مکھوٹا کر مانگت دا
چونکاں وچ پھر کار باریاں ٹھونگ کے ہتھ پسریندائے“
”پیری واس نہیں؟“
”نہیں اوہ تھلاں چوں آوندے نہیں
ایہہ ڈھل کشمیروں آیائے
ہل دے باراں کَلے ایہناں نوں گورنمنٹ نے دتے
واہو منکن چھڈو
ہُن پچھے سُرَبے جے ٹھیکے دتے
لمبڑ دار گردور اپنے نہیں
جنانیاں لا گہنے پھر منگدیاں نہیں“
”ناں کیہ دسیا جے ذات دا ہاتو؟“

”نہ، ہاتو نہیں

کشمیروں اوہ وی آوندے نیں

چھل لکڑ چلھ تپاندے

ڈھل میدائیں ٹالاں وچ سماندے نیں

کشمیراں تے آپو آپیاں ڈھل کنیں ذات صفاتاں آئیاں

پنڈت پاندھے وی

ڈھک دربار جو تھئے دیوان خزان روکڑی

کھوٹے راج چلا گئے،

ایہہ بھاتو نیں

کری آوندے نیں پیرھیو پیرھی جو وڈیاں کر دسیا

اوہ پر آہندے نیں بدھ سن بھکھشو

بال پڑھاندے سن

حق اپنے نوں دان بنا کھاندے سن

جو گجھ وڈے لیہناں دے کر گئے

چیتے آ جاوے تے بھیکھ نہ سنگن

ٹیوشن سنٹر کھولن لکھاں کماون

لنو

حق لین اپنا پچھلا اسیں اج آ گئے ہے“

●

بھلیو بھلی پہراوے
ہر دا اپنا رنگ ہے
اپنی بہنی بنھ بہاؤندائے
اپنی چال چلاؤندائے
پینٹ نوں بھنجے بیٹھن اوکھا
دھوتی نوں اٹھ بھجن
نہیں بنھداتے اک پہراوا
جیہدا ناں ننگ دھڑنگ ہے
جو پاوے اوہ جاوے ٹھانے
یاں مڑ پاگل خانے
آدم دا پچھتاوا اوہدی
اج تائیں آل اولاد ہنڈاوے
سونگ لاہون ہی سمجھو دُنیا پاون ہے

پھکن وچ گھنیر گڑھکے

واءِ سیت وگے

کنیاں اوہلے دُھپ جھاندی آکھے

ایہہ پوہ ول پرتن نہیں

لپ چاس ہے آؤندے چیترو دی

چکھوئیں ہو چاسی

اسیں نکلیاں ہوندیاں توں
سار ہورتے چھال ہور کر ویہندے آئے
سار ہی چھال ہے
اپنے آپ نوں کپڑا بن کے پیندی
لہہ پیندی پے لہندی
اج ویڑھے لگی پھاگ اساں سمجھایا اے،
گھر پُرانے اندر لگی اسیں ویہندے آئے
کسے لائی کہ آپے لگ گئی
سانوں خبر نہیں،
گھر ونڈتج جد ڈھٹھا پُرانا
اساں نواں پوایا گھرتاں ویڑھے آن وڑی
ناں پھاگوں انجیر کرایا
ہُن انجیروں فگ ہوون تے آئی اے
نویاں ہویاں نال نویں ہوون لئی

پر تن تے لگے پُرانے پھٹ نوں ٹاکی نہینس لوائی
پھٹ نوں تاکی کر پئی اندروں ویہندی
باہروں دسدی اے

پولیاں کندھاں
ورھیو ورھے اُتے تھپیا سرمٹ
اچن اچیت کھر پڑ جھولی آ پوندائے،
ننگیاں اٹاں آکھدیاں نیں:
”سلاھو اولاد نرینہ،
سانوں بھر دیاں نوں
تسیں نہیں چاہوندے کوئی ویکھے،
گھٹی نموشی اپنی
گھول سلیٹی بُرخہ ساتھ مڑھدے او
گل گوانی
ساڈے متھے لا کلاماں پڑھدے او

گگر پیر

رُت پھلکن دی کھرنی آہی
لالی مستی دی
بول کے لگراں دے سنگھنے سنگ چوں
قصیاں دی رنگ ہولی ساڈی خان گاہی تے کھیڈ گئی
ہوئی اجنبیہ انہونی
پیر اساڈے نوں
آیا حال اچیتی
نمی واہے سبج دھمالے گنویوس گیت پُرانا
”توں جیہڑی اندروڑ پئی کرنی این چلہ ہنیر سیالا
اٹھ درویشاں دے
صبر دی فجر ہوئی آ
جھرنے وچوں دے گئی او واء پھل سُنیہڑا“

(محمد زہری 1926-1994 تہران)

رات لیکھا

پُرانی سوچ اُڈار ہوون دی نون
ہُن پر نہیں خبرے کوئی
ہنجر یوں باہر ہوون دی چاہ نون
خبرے در نہیں کوئی
راہ کوئی ہو روی ہے
ساڈی بُردباری تون اڈرا؟
پکھی ہنجر یوں بولیا
آہو، ہے کیوں نہیں

(محمد زہری)

بات

کوئی پکھی ہے نی

سُدیائے دِن دیہاڑے والوں پھڑکھڑدائے،

عالم اُسترے وعظ خطاب والے

وٹی کُتب کتیب دی لاء پھیرن،

باہر ولایتی وگ وکے وچ بُرخیاں دے،

مونے فقر سوار تیار کرن پیر خانگاہاں

موکھ لے دیون تیل جھاس والا

ستیں دِنیں جو پے اُگاوندہا ہے،

پکھی تاڑتے ہے

وال پُھٹیا نہیں گھون سری وچوں

چھاں پراں دی ہوئی نہیں امبراں تے

وال ول پنچے

لاڑا چاڑھ جے پکھی گھر کھڑدائے

تُرت اپنے کم تے ڈاہوندا ہے:

”چلو سوہیو“

ہوٹل اُڈدے لاہو بھکھ کھاندیاں وِچ
 وٹھ مینڈی سہیڑ کے پیٹھ کرو
 بوتل بند وکاؤ جہان اُتے
 چوٹھی آپھرے نوں گھر گھر پھیر دیو
 اندر اکھاں دے قلم چلا دیو اوہ
 ورھیاں بدھی جو پلک نہ جھمک سکن
 پیٹھ سُرم کرو
 پھیر سٹنی نال سلانی وِچو
 پیٹھ روز دی کھاد کروڑ بوری
 پور دیو مناں واہناں ماندیاں وِچ“
 کون پکھی ہے نی
 ہے تن وِچ اوہ کہ دھن وِچ ہے
 کیہا من جو اوس دے پھن وِچ ہے
 تساں جاڈیاں ہو
 آؤ پکھیے پھیرو
 پکھن بڈاتاں ہے
 جیویں پکھی دی چھاں ہے جہان اُتے
 چٹے دینہہ اوہدا گجھن بڈاتاں ہے

●

وٲر وارا

اڪ ديهارے
متاں هزار ورھے مگروں
گجے ساون جدوں
گھمباں وانگوں جاگ وچار پون جو جھوں بجه گئے
واجاں پُپ صبر کر گئیاں
ہزار ورھے مگروں اوس آون ہار ديهارے دی آسے
ہو کئیاں تکرار کرن
لوہے بند بے رُکھے شہراں وِچ متاں
اُٹھن لال پھلاں دیاں مُٹھاں
اوس ديهارے کندھاں
گھل دی تانگھ نوں پڑدے بند کرن توں نانہہ کر دیون
گنڈھ تروپا جوڑیاں لیراں وچوں نکل جائے
چھج وچھرن واسہنسا،
اڪ ديهارے

متے ہزار ورھے مگروں
سنیہڑا اَن سُنیا چرکالا جدوں
پتے پیریں جا اسمان دے کنیں گڑھکے
وچار ساڈے ویلے دے جیہڑے جھوں بچھ گئے
وٹر وارا ویکھ بھروت ہو جاون

(محمد زہری)

نی آواڑیے
اج نی دی کہانی کریے
نیر کنی نی نین سمندر
نی نیاں حق نیتی
نیجھ رتجھ نی قبلہ کعبہ
نینہہ سینہہ ہر مندر
نی دکھ نی سکھ بھیت
نی آواڑیے اج نی دا پہاڑا پڑھیے
نی میار ہے دل دوتی دی
نیں گئے دھرتن من کیتی
نی پانی پک بک چوں
نی آتن نوں ہیر دی سینتر
جگ جگ جوہ جوہ نیوں نیوں نتریا ساڈا چیت اچیت
آواڑیے
اج نی جہانی کریے

”کیہ ویکھنائیں لنگھدا

توں آکھنائے خشک اے تلی نکیسر دی

ایہو ناں دیسائے نامالی تینوں مینڈا

ناں تساں دی جوں دھریندی آئی اے

ہے ناں ناویں دی مار و پھار تہاڈا

ناں دی پھاہی خلق پھسیندی آئی اے

آہو خشک اے تلی نکیسر دی

ترونگا مالی دا

ڈھپ نوں ایس پیا دتائے

یا واء دی جھولی پا کے مڈھ وگا دتائے

ایہو آکھنائے توں نا

اوہو، جناب شاعر نہیں،

جے تے ہوسرکاری تاں آکھسو:

جورہ گئیائے

اوہ رل رڑھ وچکار تلی دے لہہ گئیائے
 شبہنم دے موتی دی ڈیوٹی دین لئی
 تے جے وپاری ہو
 تاں موتی دا حرف بنا کسے گا ہک لباس تے لاسو
 اساں تاں تینڈے اندر کتے پچھو اڑے دھکی
 عام خلق دی اکھ نوں سینتر کیتی آہی
 جو ویکھ گھنے
 خشک تلی وچ ساڈی تریکا پانی دا
 بے رنگ ست رنگ ونڈ دا
 ایہہ چھپدے سورج دا دان ہے اپنے آپے دا
 اوہناں لئی
 جیہناں چڑھدا سورج سرگھ تریلے نہیں تکیا“

آتن متا

آؤ پیاریو

کریئے ناہن اوہ کارا ہاں جیں دی آس اسماں

بن گجھ ہور جو آئی گھڑی ساکوں لین لئی

مُونہہ وٹ پچھانہہ تھئی

کیہا اسماں ہن لاجھیا ہے

اٹ اپنی چھک باہر آئیے چڑھے اسماں منارے وچوں

رزم رزم ہو دھرت نوں ملیئے

کھنڈ صدیاں وچ اوہ اک پل ہو جائیے

جو سبھ دا سانجھا ہے

پتھر چتر

دھڑ ہی پتھراں دی، پیل نیل وچ کال کاسنی

دوئے گئے اسیں کول

میں آ کھاں ”کس کتھوں لاہے میں“

توں آ کھیں،

”وچ کون میں وکھ“

”کون“

”جناورست لتا

سکا سمندر تر دا“

”مچھی

چن مونه تارے چانے“

”برچھ جڑاں اسمان

پر پروار اڈار زمیں دھر اندر“

”وچ کون میں اکھیاں لوء ہونیاں“

”بل نہیں بول ہوئے“

”انگ نر نار زمین دوال وئے“
بہہ گئے دوائے اسیں کول
ہس پئی دھڑ سر جوڑ اساڈے نال
اکھے اساں ویہل ہاں آپ ہوون دی
آپ چوں باہر آئے“

اوکھے لکھیاری نی صلاح

بھائی اوکھ سوکھ ہے حیلہ
وسیلہ لکھت ہی ہے
ایہہ جڑیا اسان پتیلا
جیویں رُکھ نوں دھرت جڑوی

نیر ریڑھ کے ایس ہٹی سیں اوس تے کھڑناں
آہراے، لگنی اے کھیڈ،
پھوک جو بھرنائے اوہ وی بھرا اے
تائیوں چاچیوں
آکھنائے جاساں سعودی
ہٹیوں پچھے نالے تے بیٹھا ٹیکہ پیا لو انائے
کم تے سکھیاں کرناے چھوڑناے
پچھو آکھسی اٹھنائے اندروں ریڈ، نہیں ہٹیاں گھلنیاں،
میں آکھناں
ٹیکے تہاڑے سیں کے
اوہ ریڈ اسان فی کھیڈ چوں اٹھسی

سرہوں دی پیلک دے وِچ ساوا

جس پڑھیا

تس نین کیتے سرساوے

ہے دُونی آپ ملاوا

تن من وِچھڑیاں دا

میاں چودھری پہلوان سرکار جیہڑا کسے زمانے ہویا
سُر مسٹر تھیا ویلا پا کے
اج حاجی صاحب جے
مِل لئو اوہنوں اپنے اندر
کسے ریڑھی توں کلو امب تلوو کے

فٹ پاتھ توں لنگھدائے جتھہ کالجوں نسیا
اک کھلو گئیائے
پرلے پار پلازے دے شیشے وچ مُونہہ تک اپنا
وال سوار دا اے
”کیہ دسیا ای“ کولوں ریڑھی گنڈیری والا ہسیا اے
کنگھی کھیسے منگدا چھوہر بولیا اے
”ویکھو شیشہ لوایا نہیں
باہروں اندر جھات اسیں نہ لینے
اساں تے تاڑ لیائے
اپنے آپ چ ایہناں نوں
اندر بہہ کے سانوں باہر تاڑ دیاں نوں اپنا آپ نہیں دسنا“
”توں وی وال سوار لے“
ہتھ پساں گھلی منگدی مائی نوں ریڑھی گنڈیری والا آہندائے

پہلی چیترا رات
اچیتی مینہہ ورھیا
انبر سمندر وچ رل جو دریا سمندر ہوئے
اچنجا چمک پئے
آن توں کول ہوئیوں میں جاتا
سوے اوہناں دریاواں دے اکھیاں نہیں خلق دیاں

حج

دسیا مڈھوں ایہا گئے
کیمرے دی اکھ وچ اکھ پاؤ
میں ہمیشہ چھلکن والے دامونہہ ویکھد ارہ جاناں
عمرتے لنگھ گئی اے
نہیں فوٹو چھکائی آئی
چلو ہور کیہڑا کم آئے
جیہڑا کسے دسیا اے

●

واء سانولی چیتڑ دی
دو پہرے سورج لوڈ شیدنگ پیا کردائے
رڈی لڈی گڈ ٹائراں والی
اگوں دی لنگھی اے
مگروں آوندی پئی اے ریڑھی گول گپیاں والی
کرو شاعری ہور جیہڑی ہُن بندی اے

رِٹائزِ منٹو پارکیئے امپائر دا انٹرویو دوہتر پوتر نال

اوائے ساڈا ویلا ہور ہا چھو پھریو
میچ ممکن تے چتے ہارے اودوں ہتھ ملاندے سن
ہُن ویکھو نا، ملے گس وکھاندے جے
تدوں ویکھن والیاں ول نیوں کے ہسدے سن
ہُن بھگیاڑی وجہ بنا کے اپنے آپ نوں دسدے جے
اج گالھ مندا قانون جے کنجرو
ودھ گھٹ تے جرمانہ ہوندائے
ہتھیں پے پے میلہ لڈے
متھے ٹیک میدان مار کے آوندے نیں
پھیر چوکی گھنٹے کچھڑ میدان کھڈاوندے نیں
اوائے آہو کھیڈ دیاں نیں گڑیاں
جو مرادنائے سوئی زانانہ ہوندائے
نہیں، سچی چھو شطونگڑیو
میچ کھیڈ نہ اگے آہی نہ ہُن اے

میچ اے آڈھا
ہر تھاں لگا
اپنی شناس بناون لئی
مگر شناساں لٹیا مال لکاون لئی
کدیں ہا ایہہ چٹ کپڑیا ہُن ننگ دھڑنگ پیا ہونداے
آہوساں وِچ اساں وی
تے ہُن کدوں باہر آں میرے بلو نگر یو
دفع ہوو ہُن
چچر ہو گئے نیں
چاء دی پیالی میری وِچے رہ گئی اے

پتر دے اندر وسدی اے دُنیا
ساہ لیندی ساہ دیندی
ہریا دینہہ چڑھیا
وچ ہری پئی اے شام
نہ اڑ آکڑ نہ تھڑ وافر
نہ میں مومن نہ توں کافر
گھلدی تکی ہے بھیت پتر دا
نہ وچ خاص نہ عام

رُت پرتی

پتراں دی ہریالی
اندر گھلی ہوئی اے لالی
سرک اُتا نہہ چڑھنی اے
گھٹیاں رہنیاں نہیں وت ڈوڈڑیاں
لاہ تن کپڑے ایہناں
بھونیں لال گلال کرنی اے

مائی

ستیاں کوٹھیاں دا
گُوڑا سڑک تے لہندائے
پیدل راہ نہیں رہندا
اوہ روز سویلے آوندی اے
چادر بھر گُوڑا
کنڈتے پنڈ لمکاوندی اے
مٹھ پنڈ دی سر، بنھ ٹردی اے
سچے قدم کریندی

کون

چٹا مہل کھڑیائے

گھاہ وچ نکا چتا

مُونہ کھول کے جیہہ باہر لمکائی

اُپر چھٹ کاسنی پائی گھلا ہے،

بال شطونگر؟

پکھو بلونگر؟

کون، کیویں کوئی جانے

لا رہے زور سیانے

ایہہ گل مینوں نانے مینڈے آپ سُنائی
جیویں اوہدے نال ورتی
میں راوی دیس پیا گھوڑا بھجائی ویناں
سوتے ویلائے

اُپر بدل

تارے منڈاسا کر گئے نہیں

مینڈا ناؤں ہے راوی دیاں سواراں وِچ
”ساہ لویں جھٹ راہیا وے گھوڑے والیا“

چھک راساں میں پرت ویکھیائے

سوانی ادھکھڑ

”جھامرے وینا نہیں؟“

”ہا“

”کوہ اُرا نہہ لاه دیویں“

”بہو پچھے“

بہندی کول ہوئی
 سہی میں کیتا میتر نظر نہیں کوئی
 میں گھوڑا ٹوریاے
 ”وگائی آ جیویں آیا نہیں مینڈا دھیان نہ کر“
 میں گھوڑا بھجا دتائے
 اوہ اڈول بیٹھی اے
 ”لاہ گیاے کوئی اتھے؟“
 ”کیہڑا کوئی“

چور چڑیل نہ ہووے واہن، میں سوچیا
 ہو رہیں مڑ پچھی

گھڑیاں لنگھیاں نیں

”ویکھیں نا، راہے ای ہیں؟“

سہی کیتم نہیں راہ تے گھوڑا

میں واگاں ڈھلیاں چھوڑیاں نیں

ایہہ ویہار ہا راوی دیاں اسواراں دا

راہ بھلوتاں واگاں ڈھلیاں چھوڑ دیو

گھوڑا آ پے راہ پے ویندائے

گھڑی ہو رنگھی

اوہ آہدی اے ”گھوڑا وی بھلی ودا ای“

میں رُکیاں

”دے بانگ کوئی بوہڑے“

ایہہ پرانا طور اے راہی پاہی دا

کوئی بانگ دسندی اے کوئی اوکڑ بن گئی اے

میں اجھکیاں، دو جی آئے نیں

”کدے وینا ای راء؟“

جھامرے

”تجے داء پیا وینا نیں کھے بھوا“

میں بھویاں راہ سہی تھیائے

جھامریوں کوہ اُرانہہ اوہ لہندی آہندی اے

”گھوڑا اٹیر اے“

ادھی صدی لنگھ گئی اے

دُنیا ہور ہوئی اے

بے نظریاں اکھیاں اوہدیاں کیہ مینوں آکھ گئیاں نیں

ایہہ اجن سہی نہیں ہويا

اِک سگھو ملننگنی دی

دَم دَم دھرتی پھیرا
در پتراں دے جائیے
کنی کنی ہُن ہار پروئیے
روز ملن جو چریں وچھنئے
گل تنہاں دے پائیے

ہونجھ ترکا اندروں باہروں

سحر جہان وساون والی رتجھ دلاں نوں جوڑے
ایویں نہیں جیویں بجلی تارچ پھردی اے بٹن دبایاں
(جے لوڈ شیڈنگ نہ ہووے)

ایویں جیویں کوئی ٹکرسی گھن آوے سا جھرے پیلی
ہو سکدائے ایہہ رمز پُرانی جا پے نویاں شاعراں نوں
اُنج لہور شہرتوں ذرا پرانہہ
اے کتے کتے ہل وگدا اے

سگھو ملنگنی دی اک ہور

پوند جدوں آئیاں
جیہڑیاں اج کاراں تدوں موٹراں سن
اُچ گرسی اُپر چھتر کپڑے دا
ٹائز نگر جیویں اج ریڑھیاں دے
تین بیٹھے نیں وِچ نواب راجے
گورا سائیکل سوار سیر ٹوپ لائی
اگوں آوندا ویکھیاے لف گئے نیں
اوہناں موٹراں وِچ کاراں اج دیاں وِچ
کیہ فرق ہويا
دسن راہی پاہی

اسیں لنگھدے بار چوں ٹھہر گئے
”قبراں کیہیاں نیں ایہہ“
میل خوری تیڑ ہری چد رگلوں ننگا گھلا کوئی آ کھدائے:
”گدی نشین آ ہے“

پیر او جھڑاں وچ جدوں راہ ڈھونڈن
گھاہ ہٹ ویندائے
پیراں والڑے منزلاں لنگھ جانڈے
پیڑ آوندیاں نوں راہے پاؤندے نیں،
ایہہ وی آئے

گدی گھت کے اتھے نشین ہو گئے
تھڑکے دھڑکے نوں گنڈھ تویت دھاگے
موکھ جوڑ حویلیاں چاڑھدے گئے
کنیں پیڑھیاں جھیریاں وچ ہٹیاں
کیہدا پیڑ کیہڑا، اج کون وارث
کنیں قتل ہوئے

نسلونسی مقدمے شہر گئے

اساں ویکھدے آئے“

”تساں کون ہو“

”گھاہ“

”گھاہ؟“

”ہا“

پیر او جھڑاں وچ جدوں راہ ڈھونڈن

گھاہ ہٹ ویندائے

مہندی پیراں نوں رنگ الوپ تھیندائے“

”پیڑ دسدے تے نہیں“

”ہوئیاں مدتاں اساں اوہ کج دتے

جاتا اساں ہن منزلاں ہور ہوئیاں

جیہڑے آون اوہ راہ وی آپ کڈھن“

اساں ٹرن دی اگانہہ پئے سوچنے ہاں

پرت ویکھنے ہاں

اُتھاں کوئی وی نہیں

تیڑ ہری چڈر

گلوں ننگا کھلا

اوہ لہا پیا ہو یا اے

سٹور دے اندر

ہتھ کڑگی وچ اے پوچھل فرس تے

جیویں چڑیا گھر وچ شیر نہیں سٹے ہوندے

ڈبیاں بوریاں پپیاں تے

اوبدے بول سرکدے نیں

پرچھاویں:

ایہو اے جو کر سکدے سو

کر لئو ٹلنا اساں تاں نہیں

اَل جدوں کوئی بوٹی سوٹی
پھڑ پھڑیاں وِچ جاندی اے
کاں وی مگرے جاندے نیں
موقع بنے تاں وِچ بچھ ٹھونگ ٹکاندے نیں
گرمی کھاوے سانوں پوے تے پنچہ گھل جائے
بھورا چھڑا ای کر جائے سانوں تھیرائے
باقی پھیر سہی،
جدوں اوہ چنچ بھواندی اے
جھٹ وِتھ کر ادبی آہندے نیں
کیوں بیگم صاحب، کیہ ہو یائے، خیر اے، حکم کرو

جتھے کتے کسے اکھ وچ سیان سری

دل جاتا

نویں سنگ رل پئے نیں

کتاباں

پاء پڑھیاں
کوئی ادھ چکدھ
بند پیاں کنیں آئیاں جدوکیاں
کنیں بند رہیاں گھلیاں
کوئی آریہ جیسے ادھ چیتے
گجھ ادھو سُدھ بھلیاں
اج رل ساریاں کرن صلاحیں
ایہنے جو کرنائے ساڈا کیتا آواہیں گجھ ایہدا کرے
زیہہ گیا اے جو ایہہ لکھنوں
خلق اگیرے دھریے

اک چڈ رو چھانی اے
بھونیں تے گھاہ ورگی
یاں آکھو چند نویں
گھاہ وچ پانی اے
جیہڑا سندا اے
ہس کے آہندا اے
”تے کہو امریکے نوں

مالیاں دی فوج بنا ملکاں تے چاڑھ دیوے

یا ایٹم بمب ہرا
گھر گھر مار دیوے“
جاں اگوں دسوٹسین

”گھاہ وی آپے ای ہاں تے آپے ای دھرتی وی“

تے سوچیں پے جانداے

”ایہہ ہور کہانی اے“

جے اسماں ہاں کوئی رنگ راس
تے سوتر دھار ہیں توں
سجے چاویں پڑدہ
اکھیاں تھیویں
آپے کھیڈیں آپ کھیال ہو جاویں
جے اسماں ہاں کوئی آس
تے انت وچار ہیں توں
چتر چتاریں
سج کرم ہوتن من فتریں
آپ بھلاویں آپ سنبھال ہو جاویں

تکو تاں سہی ایہہ پھل کاسنی

کیڑی بر

کندھوں اُتر بھونیں چھوہندی ول توں لہہ کے

کیڑی کارے آن اسانوں رلیا اے

نہ کدے ایہہ ہار پڑتا

نہ کدے سیجے ستا

کتنی لالی کیہناں اکھیاں دی

پلے پیٹھ سنبجال گھلا

اج ہیں کر دیون دان دھرت نوں

ڈھلیا اے

گاؤن

نت پیر چتاراں تیرے
باہروں اندر اندروں باہر جاندى واٹ نہاراں
ناں تیرے دى واء اچنبھا
لُوں لُوں تھال بہاراں
نت پیر چتاراں تیرے
نقش کرن تقدیر حضوری
متھیوں مٹن وگاراں

جھوک ۱ سویر

کوئی کہیں نوں ملے تاں ہووے
اچرچ آپ سیان
وچھڑیا جواج ہور ہو سو گھر آیا سمجھو
دھپ گئی غیر وگار انگاں دی
اک دوجے نوں اساں کریندے تت ست اپنا دان
سمجھو
اوہ ویلا ہُن آیا

۱۔ جھوک: جھوک عنایت۔

دُورتاں بدّل نیں
انبر سِیل کریندے
نیڑے نم ہے بُو ہے گھلی
ہور نیڑے ہے دا کھ باریوں اُتر جھاتدی
”بدل مینڈے اندر نی
بدلاں اندر سمندر
نیڑ دُوری دا بھرم ونجائوں
ٹوہ اکھیاں نال ساکوں“

پچھلیوں پچھلی صدی دا بُرخا پائی
مُونہوں ذرا کھسکائی
جو ماں لگی اوہ جاندی اے
دل اوہدے وچ آندی اے
نویاں کالیاں بُرخیاں وڑیاں جو ایہہ گڑیاں بالن پیاں
سو میں بال نہ سیکاں
تھن خالی ہو گئے
ڈھڈ ہو یا ڈھیری
بند پڑ ملوانی پاکن دے
جھٹ میں کھول نہ ویکھاں
اکھیاں آہندیاں نہیں ”کر توبہ
ایہہ کھیال پڑھ لین تے خبرے سنگھی نونہہ دے مارن تینوں
پڑ سریر جو پالے“
نی کملیو

نہ اوڑنوں میں برسات کراں؟
بُرنے بوری آٹا ہو یا تن من ہووے نہ چاک دی چوری؟
سرگھی مکن تے آئی جے نی
نہ سر پر نے کھلہار ایہہ دینہہ وت رات کراں؟

روز ویکھ ان ویکھی کیتی نال اچیتی میل

نہ

میںوں تاڑی مار نہ ماروے اڑیا

چھہر نہیں میں

اینا فرق تے کر سکنا نہیں کہ نہیں

عمر لنگھائی او

اوہ رزم لہولب لاندے

اک دا دوجے وچ رلانڈے مار دونہاں نوں دیندے نی

(ایہہ چھہر مکھیاں نہیں مکھیرنیاں

رس چکھ رس نال رس رلاون ہار فقیرنیاں)

نہ، کھمبیاں تے تصویر لووان دا ٹھکر نہیں سانوں

نہ چینل گرماون دا

سانوں کیرد آکھ لے

اڈن وی آوندائے

ہن تاڑی تینڈی دے

نہ

بھمبٹ نہیں

آتش دا نہیں شوق شہادت سانوں

نہ شاعری وِچ اپنا ناں وِجاوَن دا

جھتیاں اندر نِکے نِکے اسیں تان کے تنبو رہنیاں

نہ

مکڑی کتھے

اوہدا وڈا وِپار ای لوماں دا

ساڈے تمبوڑوں دیاں تومبڑیاں ہوئے

کپڑیاں ساڈیاں تھل کمرے وِچ تینڈے

جے گولیں وِچ دِسیئے

روز ہنیری جھاڑن تینڈے دی پونجھ کے گھن ویندی اے

نکل ملکوے وِچوں ہور چا لاونیاں

ساہ اپنے نال،

چھن لگدا ای

ازل ابد دی جُون چوں باہروی ایتنا ای آونیاں

تدھ آئے نوں دیکھن

درس وکھالن تینوں

پڑھن پئے نوں

ہے گھاہ وِرا
پتے وِرا لے پتراں والے رُکھ ملوک دے پٹھاں
وِچ وِچ ہے دُھپ چھاں
کھلریاں نیں
اُپروں نچ نچ لہندیاں
کاسنی پتیاں پھلاں وِیاں
لنگھدا ٹھہر گیم
وِیکھاں
جوڑ گھتیرے کھلیاں نیں
اک دُوجے وِچ ملدے گھلدے
نکے وڈے اڈھورے پورے
گھمر کوئی اُن نچیا گھمرن ڈھلیاں نیں

پھٹو وین گھلی جے اوہناں دی

نہیں آ جاؤ

آ جاؤ

گشتیں نکلی پلس گڈی وچ لگ لڈو پئی کھیڈ دی اے

اَل هف ڈھے گئی اے؟
نہیں موئی پئی اے
سڑک دے کنڈھے
چُج زویں تے دھر کے
نواں نواں جیویں ٹرن سِکھیا بال
پٹ دو ترے پیر تر کے کُچھڑ ماں دے آن لگے

اینا تے کرنے آں آہر روز دا
موت دے گھوہ دیاں بیٹھوں اُپر چکر چڑھدیاں
سڑکاں پارتے کرنے آں
چھلو کھنڈ لئی بھار بگانا
کر کر اپنا ویہندے تاں آئے آں واریاں بدھی
ہُن سکی راوی تار کرن نوں ٹھہل پویئے
جی کردا اے

